

maatschappijwetenschappen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB3 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
  - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.
- Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 74 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Gewetensbezwaarde ambtenaren

---

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste vragen zijn (drie van de volgende):

- Wordt de (huidige) situatie als ongewenst ervaren door een groot aantal / groepen mensen?
- Wordt de (huidige) situatie als veranderbaar beschouwd / oplosbaar geacht?
- Zijn de eisen langs de poortwachters gekomen?
- Roept de (huidige) situatie heftige emoties op of komt zij vaak voor?

indien drie vragen juist	2
indien twee vragen juist	1
indien minder dan twee vragen juist	0

2 maximumscore 2

- De barrière die genomen moet worden is het beslissen over (de noodzaak van) een beleidsmatige oplossing van het probleem / de besluitvorming 1
- (“Het afschaffen van de ‘weigerambtenaar’ is een flinke stap dichterbij gekomen,.) nu het wetsvoorstel van D66-Kamerleden Gerard Schouw en Pia Dijkstra klaar is voor plenaire behandeling in de Tweede Kamer.” (regels 1-6) (Er is dus al een hoge prioriteit toegekend aan het probleem) 1

Vraag	Antwoord	Scores
3	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • de articulatiefunctie • D66 heeft maatschappelijke eisen en wensen op de politieke agenda geplaatst 	1 1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Eventueel ook goed rekenen met een juiste uitleg: communicatiefunctie.</i>	
4	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • het recht van initiatief • de (mede)wetgevende taak 	1 1
5	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het legaliteitsbeginsel houdt onder andere in dat ook de overheid zich aan de wet moet houden • Als een afgeleide daarvan kan worden gezien dat de dienaren van de overheid, ambtenaren, zich ook behoren te houden aan de wet (Memorie van toelichting). In de wet staat dat homoseksuelen kunnen trouwen 	1 1
6	maximumscore 2	
	twee van de volgende middelen:	
	<ul style="list-style-type: none"> – de Tweede Kamerleden kunnen tegen het wetsvoorstel stemmen / stemrecht – de Tweede Kamerleden kunnen wijzigingen voorstellen voor het wetsvoorstel / recht van amendement – de Tweede Kamerleden kunnen zelf een wet indienen / recht van initiatief 	
	per juist formeel middel	1
7	maximumscore 2	
	Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):	
	<ul style="list-style-type: none"> – publieke opinie beïnvloeden – lobbyen / contact leggen met politici – de omvang van (de achterban/leden/sympathisanten van) het COC 	
	per juist machtsmiddel of juiste machtsbron	1
8	maximumscore 1	
	Europese rechtspraak / Europese regelgeving	

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 3	
	a	
	• gelijkheid van alle burgers voor de wet (in gelijke gevallen) / grondrechten worden (expliciet) erkend	1
	b	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	• Mensen die voor het afschaffen van gewetensbezwaarde ambtenaren zijn, kunnen betogen dat een gewetensbezwaarde ambtenaar, door het weigeren om homoseksuelen te huwen, tegen het principe van gelijkheid van alle burgers voor de wet in gaat	1
	c	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	• Mensen die tegen het afschaffen van gewetensbezwaarde ambtenaren zijn, kunnen betogen dat door het afschaffen van gewetensbezwaarde ambtenaren het principe van rechtsgelijkheid van alle burgers / het recht op gelijke benoembaarheid in openbare dienst niet meer geldt voor gewetensbezwaarde ambtenaren	1
10	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	a	
	• individuele rechten / de VVD is voorstander van individuele vrijheden	1
	b	
	• streven naar gelijk(waardig)heid / streven naar solidariteit / verbeteren van de positie van zwakke groepen in de samenleving	1
11	maximumscore 1	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	progressief, want het wetsvoorstel is	
	– gericht op (maatschappelijke) verandering	
	– in de richting van meer sociale gelijkheid	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Ook goed rekenen: conservatief, want het huwelijk in het algemeen kan beschouwd worden als een traditionele institutie, gericht op behoud van traditionele normen en waarden.</i>	
12	maximumscore 1	
	Bij niet-confessioneel, want confessioneel is gericht op een (sterkere) doorwerking van religieuze waarden en normen in de samenleving en dit is niet het geval bij het wetsvoorstel over gewetensbezwaarde ambtenaren; integendeel, het afschaffen van gewetensbezwaarde ambtenaren gaat eerder tegen religieuze waarden en normen in.	

Opgave 2 Massamedia

13 maximumscore 4

Juiste antwoorden zijn (twee van de volgende combinaties):

- het (h)erkennen van een onderwerp als nieuwswaardig
citaat: “Kees van den Bosch (60) bepaalt als eindredacteur van het onderzoeksprogramma Argos mede welk verhaal wordt uitgezocht.” (regels 1-4)
of
“Ik besteed een groot deel van mijn tijd aan het beoordelen van tips. Negen van de tien keer leidt dat tot niets, maar je bent altijd bang dat je die ene diamant weggooit.” (regels 12-16)
- de beslissing om wel of niet een verslaggever aandacht aan een onderwerp te laten besteden
citaat: “We zijn met acht redacteurs, gemiddeld besteedt een redacteur zo’n zes weken fulltime aan research voor een uitzending. Maar als het nodig is kan iemand ook een half jaar met een onderwerp bezig zijn.” (regels 47-52)
- de beschikbaarheid van bronnen
citaat: “Aan onze scoop over ruziënde artsen op de longafdeling van het VU Medisch Centrum is maandenlang bellen, praten en koffiedrinken in hotels voorafgegaan. Je moet het vertrouwen van mensen winnen om ze zover te krijgen dat ze alles vertellen.” (regels 53-60)
- het selectief gebruik van de bronnen door de verslaggever/redacteur
citaat: “Een redacteur raakt daardoor helemaal verward in zo’n verhaal. Dan is het mijn taak om te zeggen ‘Ho, ho, waar ben je mee bezig? Wordt het wel iets?’ Toen we stukken binnenkregen die bevestigden wat zijn bronnen hem hadden verteld, wisten we: nu hebben we groot nieuws.” (regels 60-68)
- de uiteindelijke selectie van de (eind)redactie
citaat: “Dan is het mijn taak om te zeggen ‘Ho, ho, waar ben je mee bezig? Wordt het wel iets?’ Toen we stukken binnenkregen die bevestigden wat zijn bronnen hem hadden verteld, wisten we: nu hebben we groot nieuws.” (regels 62-68)

per juist filter met bijpassend juist citaat

2

Opmerking

Voor alleen een juist filter of alleen een juist citaat mag geen scorepunt toegekend worden. Het gaat om een juiste koppeling van filter met citaat.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 3

a

- gebruikmaken van meerdere informatiebronnen en deze checken 1
- citaat: “Toen we stukken binnenkregen die bevestigden wat zijn bronnen hem hadden verteld, wisten we: nu hebben we groot nieuws.” (regels 64-68) 1

b

- een van de volgende journalistieke normen: 1
  - hoor en wederhoor toepassen
  - het scheiden van feiten en meningen

15 maximumscore 4

Juiste antwoorden zijn (twee van de volgende combinaties):

- controle- of waakhondfunctie
citaat: (“Ons doel is simpel: vragen stellen, nieuwsgierig zijn en ontrafelen.) We controleren de macht, dat is onze taak. (Greenpeace is ook een macht, de Vogelbescherming ook. We bekijken iedereen kritisch.”) (regels 28-33)
- agendafunctie
citaat: “Bijna de helft tot een derde van onze verhalen leidt tot Kamervragen of iets van beweging in de politiek.” (regels 69-71)
- opiniërende functie
citaat (een van de volgende):
  - “Op internet is voor elke mening wel ondersteunende informatie te vinden. Dan is het belangrijk dat er mensen zijn die een soort keurmerk hebben. Van wie je erop kunt vertrouwen dat ze iets goed uitzoeken en dat wanneer zij iets vertellen, het ook waar is.” (regels 35-42)
  - “Bijna de helft tot een derde van onze verhalen leidt tot Kamervragen of iets van beweging in de politiek.” (regels 69-71)

per juiste functie 1
per juist citaat 1

Opmerking

Alleen een scorepunt voor een citaat toekennen indien dit citaat bij de juiste functie gegeven is.

Vraag	Antwoord	Scores
16	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het begrip hype(vorming) is van toepassing • Voorbeelden van een juiste uitleg zijn (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – (In de aankondiging staat dat de overval tot 197 krantenberichten heeft geleid over de buurt Oosterwei en de ‘Marokkaanse reljeugd’. Ook staat er dat volgens Haagse politici het land in brand staat, Geert Wilders het leger uit Uruzgan wil terughalen om de orde te herstellen in wat volgens <i>De Telegraaf</i> een ‘vrijstaat voor tuig’ is. Dit alles naar aanleiding van een overval op een buschauffeur.) De(ze) aankondiging wijst erop dat er sprake is van nieuws dat zichzelf versterkt zonder dat zich nieuwe feiten voordoen (dus van een hype/hypevorming). – In de aankondiging staat dat de scoringsdrift van de media en politiek tot gevolg hebben dat de werkelijkheid het loodje legt. De oriëntatie van media en journalisten op elkaar (en de onderlinge concurrentie) leiden regelmatig tot hypes. In dit geval tot 197 krantenberichten en uitspraken naar aanleiding van de overval op een buschauffeur (die, zo stelt de aankondiging, niet overeenkomen met de werkelijkheid). 	1 1
17	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • met de framingtheorie (‘softe rechtersframe’ / ‘zachte heelmeestersframe’) <p>Voorbeeld van een juiste omschrijving:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de framingtheorie kan de journalistiek een onderwerp op een bepaalde manier, vanuit eenzelfde perspectief, belichten (‘mediaframe’), waardoor de wijze waarop de ontvangers van die boodschap over het onderwerp gaan nadenken en praten wordt gestuurd 	1
18	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • de KRO • KRO en RKK hebben beide een rooms-katholieke identiteit 	1 1
19	maximumscore 4	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het uitgangspunt pluriformiteit • (Volgens Janssens gaat de kennis en expertise van de humanistische beweging verloren als programma’s van HUMAN worden ondergebracht bij andere omroepen.) De pluriformiteit zal afnemen omdat het humanistisch perspectief op ontwikkelingen in de samenleving / de humanistische visie zal afnemen • Het uitgangspunt democratie / uitingsvrijheid • Volgens Janssens verliest de overheid het belang van minderheden uit het oog. Een kenmerk van een democratische samenleving is dat er rekening wordt gehouden met minderheden. / In een democratische samenleving moeten minderheden ook een stem hebben in de media 	1 1 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Commerciële omroepen moeten zich, anders dan HUMAN, sterk richten op de wensen van het (grote) publiek aangezien het hun doel is om winst te maken. Hoe hoger de kijkcijfers, hoe hoger de reclame-inkomsten en hoe hoger de mogelijke winst 1
- HUMAN zendt, anders dan commerciële omroepen (in Nederland) uit vanuit een levensbeschouwelijke/humanistische identiteit / humanistisch perspectief. (“De missie van HUMAN is gebaseerd op die van het humanisme. (...) In de radio- en televisie-uitzendingen beoogt HUMAN mensen behulpzaam te zijn bij hun oriëntatie op de samenleving. Door vanuit een humanistisch perspectief aandacht te geven aan belangrijke vraagstukken in politiek, samenleving en cultuur.” <http://www.human.nl/over-human>) 1

Opgave 3 Criminele meisjes en vrouwen

21 maximumscore 4

- van politiecijfers 1
- bijpassend citaat (een van de volgende): 1
  - “Jaarlijks komen 30.000 vrouwen en meisjes vanaf 12 jaar met de politie in aanraking, tegen 160.000 mannen.” (regels 10-12)
  - “Eén op de vijf verdachten is daarmee vrouw.” (regels 13-14)
  - “Het aantal vrouwen dat werd opgepakt voor het plegen van geweld verdubbelde in de laatste 16 jaar.” (regels 14-16)
  - “Het aandeel verdachte vrouwen overstijgt bijvoorbeeld het aantal mannen dat wordt verdacht van een zedendelict.” (regels 18-21)
- (de resultaten van) daderenquêtes/selfreport-onderzoek/zelfrapportage onderzoek 1
- bijpassend citaat: “(Jonge meisjes blijken bovendien vaker lid van jeugdgroepen en bendes dan gedacht.) ‘Hun wordt meestal geen actieve rol toebedeeld, terwijl ze zelf ook delicten zeggen te plegen’.” (regels 28-33) 1

22 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

In groepsverband stellen jongeren bij het plegen van criminaliteit hun gevoelens van schuld (tijdelijk) buiten werking. Zij maken elkaar voor en tijdens het plegen van strafbare feiten wijs dat er niets mis is met hun gedrag. / In groepsverband wordt het eigen gedrag goedgepraat / ontkennen meisjes en jongens de eigen verantwoordelijkheid of de gevolgen voor het slachtoffer. Dit wordt neutralisatie genoemd.

Vraag	Antwoord	Scores
27	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Preventieve werking: door de opsporingsberichtgeving zullen potentiële daders mogelijk afzien van het plegen van een strafbaar feit en worden strafbare feiten op deze manier voorkomen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Repressieve werking: met de opsporingsberichtgeving wordt opgetreden nadat het strafbare feit heeft plaatsgevonden. Door beelden van het delict en de verdachten uit te zenden hoopt het OM de kans op het opsporen en kunnen straffen van de verdachten te vergroten 	1
28	maximumscore 2	
	a	
	<ul style="list-style-type: none"> De rationele keuzetheorie stelt dat het plegen van een bepaald misdrijf het gevolg is van een afweging van kosten en baten, waarbij de baten hoger worden ingeschat dan de kosten 	1
	b	
	<ul style="list-style-type: none"> Door het uitzenden van de beelden van ernstige delicten / opsporingsberichten wordt de pakkans verhoogd en daarmee de kosten. Een potentiële dader zal bij het afwegen van de kosten en baten kunnen besluiten dat het risico om gepakt te worden niet opweegt tegen de baten die het delict oplevert 	1
29	maximumscore 2	
	<p>Massamedia berichten relatief vaak over (sensationelere vormen van) criminaliteit omdat dit meer kijkers kan opleveren (meer inkomsten). Doordat de media zich in het bijzonder richten op de sensationelere vormen van strafbaar gedrag (zware/agressieve criminaliteit) kan er een bepaald beeld ontstaan over criminaliteit (dat niet overeen hoeft te komen met de werkelijkheid).</p>	
30	maximumscore 3	
	a	
	<ul style="list-style-type: none"> Er is sprake van een spanningsveld tussen de verantwoordelijkheden van de uitvoerende macht (het OM) en de rechterlijke macht 	1
	b	
	<ul style="list-style-type: none"> Het OM (behorend tot de uitvoerende macht) is verantwoordelijk voor de opsporing en vindt de opsporing van de daders van de mishandeling zo belangrijk dat het over is gegaan tot het uitzenden van beelden van daders 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De rechters van de rechtbank (rechterlijke macht) hebben als verantwoordelijkheid het onafhankelijk en onpartijdig rechtspreken volgens de wet. Zij hebben in het geval van de mishandeling in Eindhoven geoordeeld dat het OM de beelden niet zonder grondige belangenafweging had mogen uitzenden. Dit levert in dit geval een spanningsveld op tussen deze twee machten 	1

Vraag	Antwoord	Scores
<p>31 maximumscore 2</p> <p>Voorwaarden waar strafbaarheid van gedrag van afhangt zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Het moet om een menselijke gedraging gaan. – Het gedrag moet wederrechtelijk / in strijd met het recht zijn. (Dat is niet het geval als er sprake is van een rechtvaardigingsgrond (bijvoorbeeld noodweer of overmacht), dan volgt ontslag van rechtsvervolging.) – Het feit moet aan de schuld van de dader te wijten zijn. (Dat is niet het geval als hij een beroep kan doen op schulduitsluitingsgronden (bijvoorbeeld ontoerekenbaarheid, noodweerecces), dan volgt ontslag van rechtsvervolging.) <p>per juiste voorwaarde</p>		1
<p>32 maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • De rechter heeft een strafvermindering van twee maanden toegepast, vanwege het uitzenden van filmbeelden met grote gevolgen voor de verdachten. Ook heeft de rechtbank het feit dat de verdachten een blanco strafblad hebben en dat deskundigen de kans op herhaling klein achten, laten meewegen (regels 28-31). Dit past bij het dader(straf)recht • Daad(straf)recht koppelt een straf aan een daad, ongeacht de persoon en omstandigheden 		1 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 20 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1   naar: www.d66.nl/wp-content/uploads/2012/08/Memorie-van-toelichting-weigerambtenaren.pdf, augustus 2012
- tekst 2   naar: www.d66.nl, 22 februari 2013
- tekst 3   naar: www.coc.nl, 28 mei 2013
- tekst 4   naar: de Volkskrant, 26 januari 2013, geraadpleegd via <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/3383326/2013/01/26/Jebent-altijd-bang-dat-je-die-ene-diamant-weggooit.dhtml>
- tekst 5   naar: www.human.nl/programma-45202-argos-tv-medialogica:-dossier-taakstraf, geraadpleegd augustus 2013
- tekst 6   naar: www.human.nl/index.php?option=com_resource&view=article&article=45508&Itemid=79, 14 december 2012
- tekst 7   naar: www.ad.nl, 22 januari 2013
- tekst 8   naar: Schenk, H. BNDeStem, 20 maart 2013
- tekst 9   naar: www.rechtspraak.nl/Actualiteiten/Nieuws/Pages/Persrechter-'Belangen-afwegen-voor-vrijgeven-filmbeelden'.aspx van 30 augustus 2013